

Amsterdam, 16 januari 2019

Aan: mr. drs. I.K. van Engelshoven, Minister van Onderwijs Cultuur en Wetenschap

Betreft: Internetconsultatie *Wetsvoorstel versterken positie mbo-studenten*

Geachte Minister Van Engelshoven,

Het strategisch partnerschap Werk.en.de Toekomst verwelkomt het *Wetsvoorstel versterken positie mbo-studenten*. Gezien het grote belang van mbo-opleidingen voor de Nederlandse arbeidsmarkt, zijn wij content met de inzet op maatregelen om de positie van zwangere mbo-studenten te versterken. Gebrek aan ondersteuning aan zwangere studenten staat vanuit juridisch perfectief gelijk aan zwangerschapsdiscriminatie. Het voorkomen van uitval van zwangere vrouwen leidt ertoe dat zij een opleiding kunnen afronden en meer mogelijkheden krijgen om een loopbaan op te bouwen en daarmee economisch onafhankelijk of financieel zelfstandig te worden. Uit de Emancipatiemonitor 2018 bleek dat in 2017 slechts 60% van de vrouwen, als individu, economisch zelfstandig is¹. Wat betreft financiële zelfstandigheid – een eigen inkomen van ten minstens het wettelijke minimumloon - komt slechts 50% van de vrouwen in aanmerking voor deze kwalificatie. Daarnaast is het belangrijk om rekening te houden met MBO studenten die een zwangere partner hebben. Dit leidt tot een betere verdeling tussen arbeid- en zorgtaken tussen de partners en draagt bij aan het doorbreken van stereotiepe denkbeelden van vaders als kostwinners en moeders als verantwoordelijk voor de opvoeding.

Namens het strategisch partnerschap Werk.en.de Toekomst, willen wij graag de volgende punten voorleggen die kunnen bijdragen aan het versterken van de positie van zwangere vrouwen, studerende moeders en partners en het voorkomen van schooluitval.

1. Partnerverlof

Uw voorstel om zwangerschap en bevalling expliciet als geldige reden voor verlof te benoemen, vinden wij een belangrijke stap voor het voorkomen van uitval bij zwangere vrouwen/studerende moeders. De termijn van 16 weken vinden wij hierbij een logische duur, gezien die aansluit bij het wettelijk zwangerschapsverlof voor werkenden.

Wij zouden echter graag de rol van de partner explicieter benoemd zien. Het is belangrijk voor de ontwikkeling van een kind om vanaf de geboorte met beide ouders een band te

¹ Sociaal en Cultureel Planbureau (2018), Emancipatiemonitor 2018. Zie: https://www.scp.nl/Publicaties/Alle_publicaties/Publicaties_2018/Emancipatiemonitor_2018

ontwikkelen²³ Het is daarbij van belang dat zorgtaken tussen partners worden gedeeld zodat jonge ouders niet direct vervallen in traditionele rolpatronen waarbij de man studeert en werkt en de vrouw het grootste deel van de zorg voor het kind op zich neemt. Doordat studerende partners vanaf de geboorte bij de zorg betrokken kunnen zijn, zal de moeder er minder alleen voorstaan en neemt de kans toe dat de partner in de verdere opvoeding meer zorgtaken op zich zal nemen.

Doordat de partner meer betrokken is bij de zorg voor hun kind, geeft dit de moeder ook meer kans om actief te zijn op de arbeidsmarkt c.q. een opleiding af te ronden en zo goed beslagen de arbeidsmarkt te betreden. Dit draagt niet alleen bij aan de economische onafhankelijkheid van vrouwen, maar ook aan een evenwichtigere positie op de arbeidsmarkt van mannen en vrouwen.

Daarom bevelen wij aan om ook studerende partners het recht te geven tot maximaal 16 weken partnerverlof zoals de Europese Commissie voorstelt voor werkende partners.⁴

2. Flexibele onderwijsprogramma's

Het kan voor studerende moeders lastig zijn om onderwijs te combineren met zorgtaken voor de kinderen. Het CEDAW-Comité⁵ bepaalde op basis van het VN-Vrouwenverdrag dat onderwijsinstellingen alle belemmeringen moeten wegnemen in de scholing van zwangere adolescenten en jonge moeders⁶. Dit om discriminatie te voorkomen. Het strategisch partnerschap Werk.en.de Toekomst vindt het dan ook een belangrijke eerste stap dat in uw voorstel mbo-instellingen gevraagd worden beleid te maken voor studerende ouders. Onderwijs in deeltijd, flexibele aanwezigheidsplichten en meerdere toets- of examenmomenten, inachtneming van kinderopvangtijden, zouden hierin opgenomen kunnen worden. **Wij pleiten voor flexibele onderwijsprogramma's om de zorg voor kinderen te kunnen combineren met (verplichte) lessen, toetsen en examens.**

3. Zwangerschapsprotocol

Het flankerend beleid vormt een belangrijk onderdeel in uw voorstel. Wij zijn verheugd te zien dat onderwijsinstellingen worden gevraagd om een zwangerschapsprotocol te ontwikkelen met daarin de rechten en plichten en faciliteiten voor zwangere studenten. Opleidingen (h)erkennen het discriminerende effect van het gebrek aan regelingen voor zwangere

² SER (2018), Optimalisering verlof na geboorte kind. Zie: <https://www.ser.nl/-/media/ser/downloads/adviezen/2018/verlof-geboorte-kind.pdf>

³ Rutgers & MenCare (2016), Vooruit met het vaderschapsverlof: 8 kritische succesfactoren voor gelijke kansen voor vrouwen en mannen en optimale zorg voor kinderen. Zie: <https://men-care.org/wp-content/uploads/sites/3/2016/09/Netherlands-Parental-Leave-Platform-web.pdf>

⁴ Europese Commissie (2017), Een Initiatief om het evenwicht tussen werk en privéleven voor werkende ouders en mantelzorgers te ondersteunen. Zie: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=COM:2017:252:FIN>

⁵ Het CEDAW-comité (Committee on the Elimination of Discrimination against Women) houdt toezicht op de naleving van het Vrouwenverdrag. Elke vier jaar moeten staten die geratificeerd hebben zich verantwoorden naar het comité over wat zij gedaan hebben in de bestrijding van discriminatie tegen vrouwen en in het verbeteren van hun positie. Zie: <https://www.vn-vrouwenverdrag.nl/verdrag/>

⁶ College voor de Rechten van de Mens (online), Studerende moeders: Zie: <https://mensenrechten.nl/nl/toegelicht/studerende-moeders>

vrouwen en studerende moeder en hun partner vaak niet. Daarom is het belangrijk dat een protocol ontwikkeld wordt dat beschrijft wat de mogelijkheden zijn voor zwangere studenten, studerende moeders en partners en een duidelijk framework geeft voor een op maat gerichte aanpak. Het is van belang dat een dergelijk zwangerschapsprotocol op een heldere wijze is geschreven, en daarnaast ook informatie verschaft aan studerende partners. **Wij raden aan een instelling overstijgend zwangerschapsprotocol met minimale eisen c.q. voorwaarden te ontwikkelen om willekeur onder mbo-instellingen te voorkomen.**⁷

4. Mbo-studentenfonds

Wij vinden het specifiek benoemen van zwangerschap en bevalling als bijzondere omstandigheid om in aanmerking te komen voor financiële ondersteuning vanuit het mbo-studentenfonds bij (verwachte) vertraging een noodzakelijke toevoeging en ondersteunen deze maatregel volledig. Gezien zwangerschap en bevalling vaak een stressvolle tijd is, adviseren wij om het mbo-studentenfonds op een toegankelijke manier en proactief onder de aandacht te brengen bij de studerende moeders en hun studerende partners. **Wij bevelen aan om expliciet aandacht te besteden aan het mbo-studentenfonds binnen een (bij voorkeur instelling overstijgend) zwangerschapsprotocol.**

Wij hopen dat bovenstaande aanvullingen kunnen bijdragen aan het versterken van de positie van zwangere vrouwen en studerende moeders bij mbo-instellingen en het voorkomen van uitval. Maar ook dat het studerende partners de mogelijkheid geeft betrokken te zijn bij de opvoeding en verzorging van het kind. Voor eventuele nadere toelichting stelt het strategisch partnerschap Werk.en.de Toekomst uiteraard graag haar expertise beschikbaar.

Met vriendelijke groeten,

Esther de Jong
Hoofd beleidsadviesing Atria
Projectleider Werk.en.de Toekomst
atria.nl/werk-en-de-toekomst

Het strategisch partnerschap Werk.en.de Toekomst wil de gelijke positie van vrouwen, mannen en LHBTI's op de arbeidsmarkt bevorderen, door genderstereotype beeldvorming in het onderwijs en op de arbeidsmarkt te doorbreken en het combineren van werken, leren en zorgen mogelijk te maken. Werk.en.de Toekomst is een samenwerking van Atria, Emancipator, de Nederlandse Vrouwen Raad (NVR) en het Landelijk Expertisebureau meisjes/vrouwen en bèta/techniek (VHTO) en wordt gesteund door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

⁷ De Coalitie Studerende Moeders roept het ministerie van OCW op om zich te verbinden aan de nog te publiceren handreiking geschreven door Stichting Steunpunt Studerende Moeders. Zie:

www.studerendemoeders.nl